

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 24. maj 2005
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-7011-0003
Dok.: TSP40075

Disposition til brug for lovteknisk gennemgang af lovforslag nr. L 162 i Folketingets Retsudvalg den 25. maj 2005

1. Oversigt:

- a. Virksomhedspant (§47 c).**
- b. Fordringspant (47 d).**
- c. Fælles regler i § 47 e.**
- d. ”Frysningsregel” i § 47 f.**
- e. Rekonstruktion i betalingsstandsning og tvangsakkord.**
- f. Regler om virksomhedspanthaveren hæftelse for boomkostninger.**
- g. Nye omstødelsesregler i konkursloven.**
- h. Negativerklæringer .**
- i. Kort om inddrivelse af fordringer.**
- j. Tinglysningsafgifter.**

Lovforslaget bygger på et udvalgsarbejde under Justitsministeriet. Betænkning februar 2005. Et enigt udvalg.

2. Regler om virksomhedspant – tinglysningslovens § 47 c

Stk. 1 – ”flydende” pant

Gældende ret. Pant i individualiserede genstande, og som udgangspunkt ikke i tingsindbegreb. Kan ikke udskiftes uden ny pantsætning og sikringsakt. ”Nøglepant” i varelager. Upraktisk.

Nye regler i tinglysningsloven.

”Flydende” pant i aktivmassen. Udskillelse ifølge regelmæssig drift. Kategorier i stk. 3. Fleksibelt pantsætningsinstrument. Ikke pantsætte nye aktiver, men samlet og ”flydende”.

Dog ikke udskille fordringer. Forklaring herpå i lovforslagets bemærkninger, s. 25. Ikke behov herfor. Indtjening ved drift.

”Flydende pant” ikke nyt. I dag driftsinventar og driftsmateriel i tinglysningslovens § 37 og § 47b, stk. 2.

Stk. 2 – tinglysning

Virksomhedspant skal tinglyses i personbogen. Almindelig tinglysningsafgift.

Skadesløsbrevene kan ikke overdrages. Det giver sikkerhed for, hvem der er pant-haver.

Regel i tinglysningsafgiftsloven sikrer, at afgiften dog kan ”genbruges” ved tinglysning af et nyt pantebrev til en anden pant-haver (kreditorkifte).

Stk. 3 – aktiver

Begrundelse for afgrænsning (side 15).

”Efter udvalgets opfattelse bør virksomhedspantet afgrænses **positivt og udtømmende** til at omfatte en række nærmere bestemte aktivtyper. Det bør ikke medtage aktiver, for hvilke der allerede eksisterer **velfungerende pantsætningsordninger**, eller for hvilke der ikke består et særligt finansieringsmæssigt behov for en ordning med »flydende« pant. Endvidere bør aktiver ikke medtages, hvis det vil give anledning til **væsentlige praktiske vanskeligheder**.”

Kan omfatte: 1) simple fordringer hidrørende fra salg af varer og tjenesteydelser (kundetilgodehavender), 2) lagre af råvarer, halvfabrikata og færdigvarer, 3) fabriksnye biler (sml. TL § 42 d, stk. 2), 4) driftsinventar og driftsmateriel, 5) drivmidler (f.eks. benzin) og andre hjælpestoffer (f.eks. gødning), 6) besætning (alle levende dyr uanset virksomhedstype) og 7) goodwill, domænenavne og rettigheder i henhold til patentloven, varemærkeloven, designloven, brugsmodelloven, mønsterloven, ophavsretsloven og lov om beskyttelse af halvlederprodukters udformning (topografi).

Udtømmende opregning.

Der skal udarbejdes pantebrevsformular. Pantsætning af aktivtyperne i stk. 3, nr. 1-7.

Stk. 4 – undtagelser

Kan uanset stk. 3 ikke omfatte: **1) driftsinventar og driftsmateriel** omfattet af en panteret i fast ejendom (§ 37) **Forklaring (undgå at anskaffelsestidspunktet er afgørende) overskudskapacitet**, 2) særlige aktiver, der kan omfattes af en panteret i en andel i en andelsboligforening i medfør af tinglysningslovens § 42 j, stk. 4 (forbedringer og særligt tilpasset inventar), 3) inventar og varelager omfattet af § 71, stk. 3, i lov om apoteksvirksomhed, 4) køretøjer, der er fritaget for registre-

ring i Centralregisteret for Motorkøretøjer, 5) skibe med en bruttotonnage på 5 eller derover mv. (skibsregistret) og 6) luftfartøjer mv. (luftfartsregistret)

Omfatter heller ikke bl.a. fast ejendom, andelsboligbeviser, værdipapirer, herunder aktier og obligationer, EF-varemærker, EF-design samt veksler, check, pengeindeståender, kontanter og negotiable papirer. Endvidere omfatter ordningen ikke brugte biler.

Stk. 5 – særlige regler om udlæg for skatte- og afgiftskrav mv.

1,8 mia. kr. tabsrisiko for ToldSkat.

Det foreslås, at et virksomhedspant skal respektere senere udlæg for offentligretlige krav, der er tillagt udpantningsret, hvis udlægshaveren senest 3 hverdage efter udlæggets foretagelse har givet meddelelse til virksomhedspanthaveren om udlægget.

I praksis samme mulighed som i dag.

Tredjemands udlæg eller panteret berøres ikke af, at virksomhedspantet må respektere udlæg for skatte- og afgiftskrav mv. Ikke ringere stilling. Lovforslag s. 54. (Reglen regulerer ikke andre rettigheder end virksomhedspant).

Reglen gælder **ikke for private udlæg**. Begrundelse (side 28-29).

”Justitsministeriet er endvidere enig med udvalget i, at der ikke foreligger afgørende grunde til at lade et tinglyst virksomhedspant vige for andre udlæg, herunder navnlig udlæg for private krav.

Det skyldes bl.a., at forslaget om en særlig udlægsadgang for det offentlige er en fravigelse af det grundlæggende formueretlige princip om, at tinglyste panterettigheder nyder beskyttelse mod senere retsforfølgende kreditorer. Selvom hensynet til at ligestille kreditorerne taler for at tillægge private den samme særlige udlægsad-

gang, kan dette hensyn efter Justitsministeriets opfattelse imidlertid ikke begrunde en yderligere fravigelse af det nævnte princip til skade for de private virksomheder, der har virksomhedspant. Hertil kommer, at en sådan yderligere forringelse af virksomhedspanthaverens stilling må antages at ville svække den positive finansieringsmæssige effekt, som er formålet med at indføre ordningen.”

Alt andet lige lettere at indgive konkursbegæring for private kreditorer.

Skal ses i **sammenhæng med regel om panthaverens hæftelse for boomkostninger:** (side 29)

”Det bemærkes i øvrigt, at i de tilfælde, hvor en skyldner har pantsat sine aktiver efter den foreslåede virksomhedspanteordning, foreslås det, at virksomhedspanthaveren hæfter med 50.000 kr. for boomkostninger ved skyldnerens eventuelle konkurs, og at rekvirenthæftelsen efter konkurslovens § 27, stk. 1 og 2, dermed vil kunne fastsættes til et lavere beløb, end det er tilfældet i dag, jf. lovforslagets afsnit 3.3.3. Hermed får private fordringshavere alt andet lige en lettere adgang til at indgive konkursbegæring mod den pågældende skyldner.”

Besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål nr. 4.

(mulighed for kontant betaling, ejendomsforbehold, underpant i løsøre, udlæg i andre aktiver).

3. Regler om fordringspant – tinglysningslovens § 47 d

Stk. 1 – fordringer

Et alternativ til et virksomhedspant. Omfatter alene virksomhedens udestående og fremtidige kundetilgodehavender (fordringspant). Også et "flydende" pant.

Kan fungere sideordnet med eksisterende former for fakturabelåning (håndpant-sætning).

Ikke samtidigt med virksomhedspant (§ 47 e, stk. 2)

Stk. 2 – tinglysning

Samme regler om tinglysning som virksomhedspant.

Mere attraktivt for mindre virksomheder: 1) Ingen udlægsregel. 2) Ingen 50.000 kr. s regel.

4. Fælles regler for virksomhedspant og fordringspant

Tinglysningslovens § 47 e

Stk. 1 – nærstående

Ingen nærstående til skyldner eller pantsætter kan få pant. **Nyt i forhold til gældende pantsætningsregler.**

Tilstrækkelig bred. Begrundelse: (side 27)

”Justitsministeriet er enig med udvalget i, at der – som Konkursrådet også har peget på i sit notat om virksomhedspant af 7. april 2003 – er behov for at udelukke, at der kan stilles virksomhedspant til fordel for nærstående, jf. konkurslovens § 2.

Kuratorforening har anført, at der ikke alene består en risiko for misbrug af de foreslåede nye pantsætningsregler i tilfælde, hvor parterne er nærstående efter konkurslovens § 2, fordi pantnavereren er direkte eller indirekte medejer af skyldneren eller pantsætter, men også i tilfælde, hvor der er et ledelsesmæssigt sammenfald mellem parterne.

Skulle der forekomme misbrug eller omgåelse af virksomhedspanteordningen, er det Justitsministeriets opfattelse, at domstolene efter omstændighederne vil kunne gribe ind og anse et ledelsesmæssigt sammenfald mellem parterne for omfattet af konkurslovens § 2, nr. 4, som et »tilsvarende interessefællesskab«, således at pantsætningen dermed er uden retsvirkning, jf. den foreslåede regel i § 47 e, stk. 1, i tinglysningsloven. Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke peget på særlige misbrugsmuligheder, der ikke vil kunne rammes på grundlag af denne bestemmelse.”

Stk. 2 – ikke både virksomhedspant og fordringspant på samme tid

Reglen skal hindre omgåelse af udlægsreglen ved at dele pantet op.

Stk. 3 – prioritetsstilling mellem virksomhedspant og § 47 b, stk. 2-pant

Nødvendig for at undgå komplicerede problemer med at fastlægge prioritetsstillingen.

Nu: tidspunktet for tinglysning af rettigheden er afgørende. Ikke hvornår aktivet er vandret ind på virksomhedens ejendom.

(§ 47 b, stk. 2-pantet er et "lille" virksomhedspant, men kun i driftsinventar og driftsmateriel i en virksomhed, der drives fra en lejet ejendom.)

Stk. 4 – Reglen i 42 g, stk. 2

Af hensyn til den daglige administration af personbogen udslettet pant efter 10 år, medmindre panthaver giver meddelelse. 1.400 kr. i gebyr.

5. Tinglysningslovens § 47 f, stk. 1-5

”Frysningregel”.

Reglen sikrer, at det flydende pant ikke er flydende længere, hvis der indledes en anmeldt betalingsstandsning eller en form for insolvensbehandling. Nye aktiver vil ikke blive omfattet.

Begrundelse: (side 32-33)

”Det forhold, at panteretten er »flydende«, vil som udgangspunkt indebære, at aktiver vil blive omfattet af panteretten, uanset at de først indgår i skyldnerens formuesfære, efter at der er indtrådt en fristdag, jf. konkurslovens § 1. Et sådant resultat ville imidlertid være uhensigtsmæssigt, da formålet med insolvensbehandling netop er at opnå en samlet opgørelse med henblik på en ligelig fordeling mellem kreditorerne.”

(Det drejer sig om tidspunktet for anmeldelse af betalingsstandsning, udsættelse af behandling af en konkursbegæring efter konkurslovens § 24, afsigelse af konkursdekret, åbning af tvangsakkordforhandling eller indledning af gældssanerings sag.)

Reglen sikrer, at aktiver, der kommer ind efter f.eks. åbning af tvangsakkord, kan anvendes i alle kreditorernes interesse.

Stifte nyt virksomhedspant eller fordringspant under en insolvensbehandling skal være muligt ved rekonstruktionsforsøg. I praksis med tilsynets samtykke.

Kan genbruge tinglysningsafgift også i dette tilfælde.

Meddelelse til panthaveren, når én af situationerne i § 47 f indtræder. Ændringer af konkursloven med henblik herpå. Lovforslagets § 2, nr. 1, 8, 11 og 12.

6. Insolvensretlige problemstillinger

Rekonstruktion under anmeldt betalingsstandsning

Konkurslovens § 16 a, stk. 3 (lovforslagets § 2, nr. 2)

Aktiver skal kunne bortsælges selvom omfattet af omstødeligt udlæg eller panteret. Begrundelsen er, at et udlæg i f.eks. varelager, der vil bortfalde, hvis betalingsstandsningen afløses af en konkurs, bør således ikke være til hinder for, at varelageret kan bortsælges som et led i rekonstruktionsbestræbelserne under betalingsstandsningen. Skifteretten og tilsynet skal samtykke i bortsalget.

Rekonstruktion under tvangsakkord

Konkurslovens §§ 158 og 165 (lovforslagets § 2, nr. 9 og 10)

Bindende vurdering af virksomhedspantet. Virksomhedspanthaver kan indfries. Erstattes af ny panthaver med interesse i rekonstruktion. ("Købes ud")

Ikke bindende vurdering af fordringer.

7. Omkostninger til bobehandling

Konkurslovens § 27, stk. 3 og 4

Midler til rådighed, hvis pantsætter går konkurs.

Imødegå konkursrytteri.

50.000 kr. Panthavere hæfter solidarisk. Hvis intet virksomhedspant ved konkursens indtræden, hæfter panthavere, der har aflyst et pant inden for 2 år, medmindre afløsningen var ordinær.

Derudover hæfter den, der har begæret konkurs. Evt. med et mindre beløb end i dag, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Afhænger af praksis (side 35-36):

”Justitsministeriet er endvidere enig med udvalget i, at rekvirentens sikkerhedsstillelse vil kunne fastsættes til et lavere beløb, end det er tilfældet i dag, hvis en virksomhedspanthaver ligeledes hæfter for boomkostningerne efter de foreslåede regler i § 27, stk. 3 og 4, medmindre dette lavere beløb i sammenhæng med panthaverens hæftelse ikke skønnes at være tilstrækkeligt med henblik på at sikre en forsvarlig bobehandling. Det vil efter ministeriets opfattelse også gøre det lettere for almindelige kreditorer at indgive konkursbegæring.”

Ca. dobbelt så meget som i dag, hvor der sikkerhedsstillelsen er 20-30.000 kr.

Ændring i lyset af høringssvarene er fristen fastsat til 2 år for aflyste panterettigheder (side 35-36).

”I lyset af høringssvarene er Justitsministeriet endvidere af den opfattelse, at virksomhedspanthavere, der har aflyst et virksomhedspant før fristdagen, bør kunne hæfte for boomkostningerne i mere end 1 år fra afløsningen af pantet. Det skyldes,

at der vil være tilfælde, hvor en fristdag først etableres væsentligt senere, f.eks. i forbindelse med tvangsopløsningen af et selskab. Det foreslås derfor, at fristen fastsættes til 2 år. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.”

8. Nye regler om omstødelse

Konkurslovens § 70 og § 70 a

(”pant for gammel gæld”)

Reglerne skal hindre, at pantthaver begunstiges ved udvidelse af sikkerheden for eksisterende skyldforhold. Særligt problem ved flydende pant.

Der foreslås særlige regler i konkursloven om omstødelse af fordringspant. Som de gældende regler og retspraksis om omstødelse af eksisterende former for fakturabelåningsarrangementer. ”Nettometode” for fordringer, der stiftes senere end 3 måneder før fristdagen, uanset tinglysning af pantet.

Nye regler i konkursloven om omstødelse i konkurs af virksomhedspant. Der omstødes kun, hvis der er tale om ikke-ordinære udvidelse af pantesikkerheden. Herefter omstødelse af netto-udvidelse af pantesikkerheden.

9. Regler om tinglysning af negativerklæringer i personbogen

Tinglysningslovens § 43, stk. 2

Formål: Finansieringsmæssig fleksibilitet.

Negativerklæring: ”En negativerklæring går ud på, at den ene aftalepart forpligter sig til ikke at pantsætte sine aktiver uden samtykke fra den anden aftalepart.”

Erklæringen vil blive tinglyst i personbogen og være til hinder for tinglysning af enhver pantsætning efter de i erklæringen opregnede bestemmelser, medmindre den eller de påtaleberettigedes samtykke opnås.

Praktisk betydning: Besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål nr. 5. Sikre fortsat leverance på kredit.

10. Inddrivelse af fordringer

Retsplejelovens § 538 a, stk. 4, og konkurslovens § 91, stk. 3

To mindre ændringer i retsplejeloven og konkursloven om inddrivelse af fordringer med henblik på, at virksomhedspant i fordringer og fordringspant kan inddrives på samme måde som pant i fordringer efter de gældende regler.

Forslaget indebærer, at virksomheds- og fordringspanthaveren kan fyldestgøre sig i udestående fordringer ved at kræve betaling til sig.

11. Tinglysningsafgiftsloven

Tinglysningsafgiftslovens § 5, stk. 6

Afgift som andre panterettigheder: 1.400 kr. + 1,5 pct. af rammen. Afgiften kan genbenyttes ved ombytning med et tilsvarende pantebrev. Relevant, hvis ny pant-haver (pantkifte) eller hvis retsvirkningerne i § 47 f er indtrådt.